Bibliotekernes Dialogforum

REFERAT

Dato: 14. marts kl. 10:30-13:30 (incl. frokost)
Mødested: Danmarks Biblioteksforening, Farvergade 27D, 2, København

Indbudte:

Lone Føgh Westphall	Bibliotekschefforeningen **AFBUD**
Maiken Ellegaard Madsen	Bibliotekschefforeningen
Stine Holmstrøm Have	Bibliotekschefforeningen *(suppleant)*
Paw Østergaard Jensen	Danmarks Biblioteksforening
Anette Berentzen	DM
Tine Segel	DM
Karin Englev, forperson	Danmarks Fag-, Forsknings- og Uddannelsesbiblioteker
Marianne Bech Hansen	GAEB
Kasper Ejlertsen	HK Kommunal **AFBUD**
Lisbeth Eriksen Storm	HK Kommunal **AFBUD**
Ulla Moth-Lund Christensen	HK Stat **AFBUD**
Erik Hofmeister	Det Kgl. Bibliotek
Lotte Hviid Dhyrbye	Tænketanken Fremtidens Biblioteker
Mikkel Christoffersen	Danmarks Biblioteksforening
Jane Møller Nielsen	Pædagogiske Læringscenterforening
Runa Barbara Petersen	Pædagogisk Læringscenterforening **AFBUD**
Jakob Thiemann	Landsforeningen Børn & Bøger

Sekretær for udvalget:
Michel Steen-Hansen

Indbudte gæster:
Simon Rosenstand Tænketanken Fremtidens Biblioteker

Tid	Indhold
10.30	Godkendelse af dagsorden og referat fra sidste møde 2
10.35	TEMA: Unges Informationskompetencer 2
11.15	One-pager læsestrategi – UP-DATE 5
11.30	Gensidig orientering 5
12.00	KV2025 5
12.30	Siden sidst på den nationale dagsorden 6
13.00	Fremtidige møder i Dialogforum 6
	Frokost

DAGSORDEN

1. Godkendelse af dagsorden og referat fra sidste møde

Sagsfremstilling
Godkendelse af dagens dagsorden og til orientering referat fra sidste møde den 27. november 2024.

Præsentationsrunde.

2. TEMA: Unges Informationskompetencer
Bilag: Analysen; Anbefalingerne Anbefalinger vedhæftet

Sagsfremstilling
Tænketanken Fremtidens Biblioteker og Tænketanken Mandag Morgen lancerede den 17. januar i regi af Algoritmer, Data og Demokrati-projektet (ADD-projektet), en ny dybdegående undersøgelse af unges informationskompetencer i en tid med AI.

På Dialogforums møde vil Simon Rosenstand præsentere undersøgelsen og særligt anbefalingerne.

Rapporten tager temperaturen på unges evne til at søge, vurdere og bearbejde information i en tid, hvor den teknologiske udvikling og fremvæksten af generativ AI påvirker måden vi skal forholde os til information. Rapporten peger også på de kompetencer, der er nødvendige at besidde for at kunne navigere i det komplekse og massive informationslandskab, samt anbefalinger til handling, der skal ruste de unge til at forstå og navigere i en digital virkelighed og samtidigt sikre at uddannelsesinstitutioner, biblioteker og andre aktører får de ressourcer, der er nødvendige for at understøtte udviklingen.

De har også nedsat en 'ekspertgruppen for fremtidens informationskompetencer'. Ekspertgruppen har haft til opgave at udforme en række anbefalinger, der sigter mod at styrke unges informationskompetencer nu og i den nære fremtid.

Anbefalingerne er rettet mod politiske beslutningstagere, uddannelsessektoren og bibliotekssektoren og skal understøtte bedre rammer for forståelse og navigation i en kompleks digital virkelighed, hvor det menneskeskabte og teknologiskabte smelter stadigt mere sammen. Anbefalingerne skal bidrage til at styrke rammerne for, at unge kan forbedre deres informationskompetencer, samt sikre at kompetencerne er aktuelle for den komplekse informationsvirkelighed, vi befinder os i.

Der arbejdes på at lave disse i en form, så de egner sig til at lægge på bordet hos en undervisnings, kultur- og digitaliseringsminister, samt ordførere (og kommuner).

Anbefaling 1:

Styrk de unges digitale informationssøgning gennem større forståelse for de forskellige søgeværktøjers fordele og ulemper

- Uddannelsesinstitutionerne, i samarbejde med bibliotekerne, fremmer kendskabet til alternativer til online søgemaskiner. Herunder viden om søgeværktøjernes anvendelsesmuligheder og begrænsninger samt evnen til at anvende værktøjerne.
- Uddannelsesinstitutionerne indarbejder en strategisk og kritisk konstruktiv brug af online søgemaskiner i undervisningen.
- Der udvikles digitale værktøjer, der kan understøtte lærere og undervisere i undervisningen.

Anbefaling 2:

Styrk de unges kritiske stillingtagen til information, gennem forståelse for søgeværktøjernes bagvedliggende teknologier

- Der etableres et obligatorisk teknologiforståelsesfag på tværs af grundskole og ungdomsuddannelser samt de uddannelser, der uddanner til undervisning og pædagogiske opgaver i skole- og uddannelsessystemet, der skal sikre en grundforståelse af, hvordan teknologierne bag søgeværktøjerne fungerer. Generative AI-værktøjer kan inkorporeres i den almindelige undervisning, for at sikre praksis erfaring med og forståelse for teknologierne.
- Bibliotekerne indtænkes som en forlænget understøttelse af viden og kompetencer vedrørende AI-værktøjerne.
- Styrke Videnscenter for Digital Teknologiforståelse for at intensivere integrationen af teknologiforståelse på tværs af fag.
- Kildekritisk stillingtagen skal indlejres i alle fags undervisning gennem konkrete opgaver, der påkræver kritisk tænkning.

Anbefaling 3:

Styrk unges forståelse for konsekvenser og muligheder ved deling af data

- Relevante myndigheder og interesseorganisationer, i samarbejde med biblioteker og uddannelsesinstitutioner, udarbejder standardiseret undervisningsmateriale i digital sikkerhed og etik.
- Der indføres overskuelig og letforståelig data-afgivelses samtykke, i stil med cookies-samtykke.
- Bibliotekerne inddrages i aktivt at gøre de voksne opmærksom på at hjælpe de unge med at holde fokus på beskyttelsen af privatlivet og opmærksomheden på dataindhøstning.

Anbefaling 4:

Styrk og etabler tværfaglige samarbejder

- Der etableres forpligtende kommunale samarbejder mellem uddannelsesinstitutioner og biblioteker, der skal udmønte sig i fælles strategier for udvikling og implementering af undervisning i informationskompetencer.
- Der nedsættes et informationskompetenceråd med bred tværsektoriel- og faglig forankring, som skal løfte informationskompetenceudviklingen og bistå med faglig sparring for de politiske beslutningstagere.

Projektet blev også præsenteret på en konference om digital teknologiforståelse som DM stod bag, på Christiansborg den 29. januar. Linket til begivenheden finder I her.

I finder den endelige rapport i to dele her hvor I også kan se lanceringskonferencen. Rapporten spænder både over den mobiletnografiske undersøgelse og ekspertgruppens anbefalingskatalog.

På mødet drøfter vi anbefalingerne, og hvordan vi sætter dem på den politiske dagsorden i en bibliotekskontekst og måske i forbindelse med kommunevalget.

Afgørelse
Simon Rosenstand Tænketanken Fremtidens Biblioteker kom med inspirende oplæg om undersøgelsen og særligt anbefalingerne som kan ses – HER (indsæt Link)

Tænketanken Fremtidens Biblioteker, der udarbejder nogle enkle og fælles (…)"biblioteksanbefalinger", der som min. indeholde anbefalinger om at alle børn og unge skal møde og have adgang til et bibliotek, der kan sikre både adgang til viden og kompetence til bør og unge i hele deres uddannelsesforløb.

At lave et fælles debatindlæg der kan indeholde disse anbefalinger, men fokus på at ungdomsuddannelserne nedprioritere biblioteksfunktionen. (og andre)

Der er både et fagligt spor i anbefalingerne på et fagligt, ledelsesmæssigt fokus, samt et politisk som både er lokalt og nationalt.

At vi revitaliserer den arbejdsgruppe som vi startede i 2023 med at beskrive, hvilke kompetencer medarbejderne i bibliotekerne skal have, samt hvordan vi får skabt en "efteruddannelse" der kan give disse kompetencer.
(Karin Englev har ansvaret for at indkalde den. Består af Maria Bruun BCF, Tine Segel DM, Lotte Hviid TT, Marianne GAEB

I forlængelse af dette tages en sag på næste møde om "Oversigtlighedspapiret" som Erik tager

en dialog med Anne Juhl Nielsen fra Herning CB om at lave en gennemskrevet udgave og en sagsfremstilling.

3. One-pager læsestrategi – UP-DATE
Bilag: Udkast til Læsekoalitionen

Sagsfremstilling
I Læsekoalitionen har man besluttet, at Tænketanken Fremtidens Biblioteker og Danmarks Biblioteksforening skulle udarbejde et udkast til 'one-pager' med afsæt i 'Oplæg til en national læsestrategi', hvor de fælles overskrifter var: "Tilgængelighed, formidling og læsevaner".

Lotte Hviid Dhyrbye og Christine Bødker direktør i forlægger foreningen, har stået bag dette udkast, fra december 2024: 011124 UDKAST Læsekultur Onepager (et nyt er vedhæftet)

Vi drøftede input på sidste møde i Dialogforum, og den blev i december 2024 færdiggjort i en revideret udgave. Denne udgave er blevet behandlet i organisationer.

Efterfølgende har tre organisationer meddelt, at de ikke kan være med underskrivere.

Derfor er der ikke lavet en plan for lancering. Læsekoalitionen drøfter mulighederne og I Danmarks Biblioteksforening drøftes andre kompromismuligheder og kontakt til organisationerne, der ikke vil være med, samt politiske muligheder.

Derfor afventer den endelig udgave møde i Læsekoalitionen, og forsøget på at finde en ny fælles formulering.

Et nyt udkast er vedhæftet.

På mødet drøfter vi situationen og ideer til handling

Afgørelse
En tredje udgave er til behandling i Læsekoalitionen og forventes behandler inden sommerferien.

4. Gensidig orientering

Sagsfremstilling
Kort præsentation og orientering om medlemmernes aktiviteter som har fælles interesse for medlemmerne i Dialogforum og som kan føre til fælles indsatser på max. 3 minutter.

Herunder opfølgning og koordinering af Danmarks Biblioteksforenings arbejde med ny bibliotekslov, som blev behandlet på sidste møde.

Afgørelse
Der blev gjort opmærksom på de enkelte organisationers årsmøder. Se deres hjemme sider for yderligere opdateringer.

5. KV2025

Sagsfremstilling:
DB og DM kommer med oplæg til deres kommunikation op til kommunalvalget.

Afgørelse
DB og DM orienterede – og vil løbende offentliggøre nyt.

DB åbner snart for deres planer på www.danmarksbiblioteker.dk.

DB arbejder på at have oplæg klar til Topmødet, som minimum indeholder:

- Fælles idegenereringsmøde(r)
- En landingpage med alle vores fælles materialer i bibliotekerne i forhold til KV
- En idebank, hvor vi deler ideer og koncepter (beskrevet her: https://danmarksbiblioteker.dk/idebank/, men endnu ikke offentliggjort)
- *Danmarks Største Vælgermøde* (beskrevet her: https://danmarksbiblioteker.dk/danmarks-stoerste-vaelgermoede/, men endnu ikke offentliggjort), hvor vi gerne vil have så mange biblioteker som muligt til at holde vælgermøder med så lokalt et tilsnit som muligt
- Børnevalg, som vi har afholdt i flere år, og hvor Ballerup allerede har forberedt alt til KV25.

6. Siden sidst på den nationale dagsorden

Sagsfremstilling

- Der er indgået forlig om ny reform af ungdomsuddannelserne, hvor GAEB ikke fik opfyldt deres ønske om at få et krav om uddannelsesbiblioteker på ungdomsuddannelserne.

- Dansk Kulturliv har indgået en aftale med Kulturministeriet om at lede forsøg med kulturpas i et nationalt partnerskab med DIF. Se mere HER

Afgørelse
GAEB fortalte om deres politiske arbejde i forbindelse med ungdomsuddannelsesreformenening og deres forøgende arbejde med at fokusere og italesætte biblioteksrollen for ungdomsuddannelelserne bl.a. i samarbejde med bla. elevorganisationerne.

7. Fremtidige møder i Dialogforum

Sagsfremstilling
Vi planlægger næste møde samt diskuterer, hvilket tema vi skal arbejde videre med, og om vi skal invitere flere med i Dialogforum.

Dialogforum drøfter ideer til fælles aktiviteter i forbindelse med:

- Bogforum i Bellacentret
- Folkemøde på Bornholm.

Vi orienterer om planer og evt. fælles tiltag.

Dialogforum har opstillet følgende punkter, der kunne være interessante som punkter på dagsordenen:

- 2025 – temaer – som der måske skal arbejdes videre med
  - Bibliotekslov.

- Samarbejde, FFU og Folkebibliotek – uddannelse og læring og kulturformidling + licenser.
- Tænketanken Fremtidens Bibliotekers Segmenteringsundersøgelse.
- Digitalisering – har biblioteksektoren været for ukritisk over for digitaliseringen og den betydning for både brugere, biblioteker og samfundet.
- Opfølgning på projektet 'En national indsats for børn og unges læseglæde'.
- Verdensmål, Citizen science og folkelig involvering.

Afgørelse
Næste møde har tema om behovet for bibliotekskompetencer (udvalget til kompetencer) og der vil komme en update fra Erik på "oversigtpapiret".
Vi udsender doodle til møde lige eftersommerferien.

EVT.

Med venlig hilsen

Karin Englev	**Michel Steen-Hansen**
Forperson	Direktør